

ДНІПРОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХУВАННЯ»

Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма	Логістика
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна професійної підготовки
Курс початку вивчення дисципліни	III
Семестр вивчення навчальної дисципліни	06
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 3,0 кредитів ЄКТС, 90 годин, з яких 48 години становить контактна робота з викладачем, 42 години становить самостійна робота
Мова викладання	Українська
Підсумковий контроль	Залік
Розробник	Олефір Інна Вікторівна - викладач економічних спецдисциплін, вища кваліфікаційна категорія Контактна інформація: innaolefirdpk@gmail.com

2. Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Страховання» є формування ґрунтовних знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

– основні теоретичні засади організації та здійснення страховання в Україні, основні нормативні документи, що регулюють страхові відносини.

– законодавчу базу з питань страхової діяльності, будову та функції страхової системи;

– види страхових компаній, поняття страхового фонду, галузі страхування; – зміст поняття страхові ризики, поняття страховий ринок, структуру страхових компаній, зміст поняття страхування і співстрахування;

– склад доходів і витрат страховика, прибуток страхової організації, платоспроможність страховика;

вміти:

– оперувати страховою термінологією;

- визначати розмір страхових платежів по різних видах страхування; – визначити розмір збитку і страхового відшкодування у разі настання страхового випадку;
- визначити прибуток від страхової діяльності, розрахувати показники платоспроможності страховика.
- застосовувати професійні знання, уміння, навички з основ страхування на практиці,
- укладати договори з різних видів страхування, аналізувати стан страхового ринку

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування.

Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування.

Сфери застосування страхування.

Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхування, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування.

Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Класифікація за статусом страховика

Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування.

Страхування життя. Перестрахування.

Класифікація за вимогами міжнародних угод. Класифікація за вимогами внутрішнього законодавства.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди.

Управління ризиком. Роль ризик–менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначення методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особовому страхуванні.

Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Етапи та перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Тема 5. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків.

Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні.

Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали й представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.

Зарубіжний досвід державного регулювання страхової діяльності.

Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Страхування дітей. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 8. Майнове страхування

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти й об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Страхування технічних ризиків. Транспортне страхування.

Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців.

Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Перестраховання і співстрахування

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги, що ставляться до перестраховання ризиків у нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Факультативно-облігаторне перестраховання. Облігаторно-факультативне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання.

Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні, ексцедентні, квотно-ексцедентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки.

Непропорційне перестраховання: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості.

Співстрахування й механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.

Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності.

Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку.

Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та значення останньої. Власні кошти страховика.

Тарифна політика.

Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків.

Платіжоспроможність страховика, умови її забезпечення. Показники платоспроможності.

Фактичний і нормативний запас платоспроможності, порядок їх обчислення.

Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.

Технічні резерви, їх склад.

Тема 13. Міжнародне страхування

Страховий ринок Європейського Союзу та країнах Західної Європи зокрема (Велика Британія, Німеччина, Франція). Розвиток страхування у країнах Східної Європи. Страхування в країнах Америки, Азії. Порівняльна характеристика розвитку страхового ринку України та інших країн. Міжнародні організації та об'єднання, які діють на страховому ринку.

4. Рекомендована література та інтернет ресурси

1. Русул Л.В. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. / Л.В. Русул, М.П. Федішин, Н.А. Лаврук. – Чернівці, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. – 288 с.

2. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. – 221 с. – (Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси»)

3. Страхування: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. – 512 с.

4. Страхування : навч. посіб. / Г. М. Рябенко, Н. М. Сіренко, А. С. Кравченко — Миколаїв: МНАУ, 2014. — 429 с.

5. Криленко В.І., Рудь І.Ю. Страхування: Навчальний посібник. – Миколаїв, 2019. – 260с

6. Фаюра Н.Д., к.е.н., доцент кафедри фінансів та кредиту, Марценюк-Розарьонова О.В., асистент кафедри фінансів та кредиту, Долованюк А.І директор СТОВ «Гостинне» / Страхування. Методичні вказівки до семінарських занять та завдання для самостійної роботи для студентів освітньо - кваліфікаційного рівня «Бакалавр» .

7. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник / Мельник Т. А., Сибірцев В. В. - Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. - 307с.

8. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. — 328 с.

9. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. С83 — К.: Знання, 2008. — 1019 с. — (Київському національному університету імені Тараса Шевченка 175 років).